

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2022/084 van 6 september 2022

over

tekst	Voorontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
titel	betreffende de sectorconvenants en de intersectorale convenants in het kader van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid
roepnaam	(decreet sectorconvenants)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 15 juli 2022

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw van 25 juli 2022, ontvangen door de VTC op 25 juli 2022;

Gelet op de behandeling op de zitting van 6 september 2022 en de beslissing om het dossier af te werken in een schriftelijke procedure;

Brengt op 6 september 2022 het volgende advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Werk (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een voorontwerp van decreet *betreffende de sectorconvenants en de intersectorale convenants in het kader van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid* (hierna "het Ontwerp"), zonder aanduiding van specifieke artikelen.

- 2 Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt

Context

- 3 Sectorconvenants zijn protocollen van samenwerking tussen de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties van sectoren en de Vlaamse regering ter ondersteuning van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid. De werking van sectorconvenants is momenteel geregeld in het decreet van 2009 betreffende de sectorconvenants in het raam van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid.
- 4 Het decreet over de sectorconvenants en de intersectorale convenants in het kader van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid voorziet in een rechtsgrond voor het sluiten van convenants tussen de Vlaamse regering en de representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties van de sectoren. Het Ontwerp voorziet opnieuw in een uniform juridisch kader met betrekking tot het afsluiten, het beëindigen, het wijzigen, het rapporteren over, het financieren van en het toezicht op de uitvoering van de convenants.
- 5 De volgende bepalingen van het Ontwerp hebben betrekking op de verwerking van persoonsgegevens

“Hoofdstuk 6 Bepalingen over gegevensverwerking

Art 10 Het departement treedt op als de verwerkingsverantwoordelijke van persoonsgegevens, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de controle van de financiering, vermeld in artikel 8. De sectorfondsen of de sectorale vzw's, vermeld in artikel 8, eerste lid, van dit decreet, treden op als verwerkingsverantwoordelijke in het kader van de verplichting, vermeld in artikel 9, derde lid, van dit decreet

Art 11 In het kader van dit decreet worden de volgende persoonsgegevens van de sectorconsulent, vermeld in artikel 9, verwerkt

- 1° het INSZ-nummer,*
- 2° de naam,*
- 3° de DmfA-gegevens*

Art 12 Met behoud van de toepassing van de noodzakelijke bewaring van de persoonsgegevens voor de latere verwerking met het oog op archivering in het algemeen belang, voor wetenschappelijk of historisch onderzoek of voor statistische doeleinden, vermeld in artikel 89 van de algemene verordening gegevensbescherming, worden de persoonsgegevens bewaard gedurende de noodzakelijke duur voor de doeleinden die dit decreet beoogt, met een maximale bewaartermijn die niet meer mag bedragen dan tien jaar na de verjaring van alle vorderingen die tot de bevoegdheid van de verwerkingsverantwoordelijke behoren, en in voorkomend geval, de definitieve beëindiging van de gerechtelijke, administratieve en buitengerechtelijke procedures en beroepen die voortvloeien uit de verwerking van die gegevens ”

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

- 6 De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn: de sectorconsulent

en dat het minstens de volgende gegevens betreft

- 1° het INSZ-nummer,*
- 2° de naam,*
- 3° de DmfA-gegevens*

- 7 Een sectorconsulent staat in voor het geheel van coördinerende, rapporterende en ondersteunende taken om het sectorconvenant of intersectorale convenant uit te voeren. De sectorconsulent wordt tewerkgesteld in een paritair beheerd sectorfonds of in een paritair beheerde sectorale vzw.
- 8 Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

- 9 Het Ontwerp zal als wettelijke basis dienen voor de verwerking van de beoogde persoonsgegevens.
- 10 Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.
- 11 De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM¹, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen² van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.³
- 12 De verwerking van persoonsgegevens in kader van dit Ontwerp gebeurt volgens de toelichting op grond van artikel 6.1.c), en 6.1.e), van de AVG.
- 13 Het Ontwerp spreekt over een wettelijke verplichting in artikel 9, derde lid.

“De sectorfondsen of de sectorale vzw’s, vermeld in artikel 8, bezorgen aan het departement een lijst van de sectorconsulenten met vermelding van hun INSZ-nummer en naam.”

¹ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

² Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen

- het doel van de verwerking,
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens, Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”),
- de betrokkenen,
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt,
- de opslagperioden,
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n)

³ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000, GWH 23 april 2015, arrest nr 44/2015, 63, GWH 5 oktober 2017, arrest nr 100/2017, 17, GWH 15 maart 2018, arrest nr 29/2018, 26, GWH 14 januari 2021, arrest nr 2/2021, overw. B.22.1.e.e., GWH 18 november 2021, arrest nr 158/2021, overw. B.6, GWH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2, R.v.St., adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl. St. Kamer, 2020-2021, doc. nr 551951/001, 94-98, SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116, DEGRAVE, E., *“L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle”*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

- 14 Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, c), AVG⁴, die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven, maar eerder enkel op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk afgebakend zijn⁵ Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG
- 15 De andere verwerkingen, met name in het kader van de controle van de financiering (artikel 8), kunnen gekaderd worden in het uitvoeren van een taak van algemeen belang
- 16 Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, e), AVG⁶, die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven, maar eerder enkel op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk blijken uit de taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG
- 17 Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a), AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere transparantiemaatregelen vragen Er zal immers niet naar wetgeving waarin de verwerking uitdrukkelijk geregeld is, kunnen verwezen worden
- 18 De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of de beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven
- 19 Hierbij moet er op gelet worden dat in een eventueel uitvoeringsbesluit (mits delegatie aan de Vlaamse Regering) verdere modaliteiten kunnen worden bepaald, maar dat de essentie in het decreet zelf moet worden opgenomen, wat nu nog niet het geval is De VTC verwijst naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake delegatie door de wetgever⁷)
- 20 Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (zie verder)

⁴ "c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust,"

⁵ Artikel 6, 3, AVG Voor wat punt e) betreft, bestaat de doelstelling van de verwerking in de vervulling van een taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht

⁶ "e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen,"

⁷ bv GwH nr 166/2011, 10 november 2011, overw B 43 3 e v, GwH nr 158/2021, 18 november 2021, overw B 8 4 2

3. Doelbinding

- 21 Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG)
- 22 De volgende doeleinden worden in het Ontwerp vermeld in artikel 10
- de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de controle van de financiering, vermeld in artikel 8 van het Ontwerp⁸

“Art 8 Binnen de perken van de beschikbare begrotingskredieten kent de Vlaamse Regering aan de sectorfondsen of de sectorale vzw’s die de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties aanwijzen een subsidie toe in de vorm van een financiering van sectorconsulenten als vermeld in artikel 9, of projectfinanciering

De Vlaamse Regering bepaalt de vorm van de subsidie, vermeld in het eerste lid

De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden om de subsidie, vermeld in het eerste lid, toe te kennen en uit te betalen. De Vlaamse Regering houdt bij de toekenning en uitbetaling van de subsidie rekening met de grootte van de sector en de mate waarin de beschreven doelstellingen en verbintenissen, vermeld in het actieplan van het convenant, gerealiseerd worden, zoals blijkt uit het rapport, vermeld in artikel 7, eerste lid

De subsidie bestaat uit resultaatsfinanciering en uit inspanningsfinanciering

[]”

- in het kader van de verplichting, vermeld in artikel 9, derde lid, van dit Ontwerp

“De sectorfondsen of de sectorale vzw’s, vermeld in artikel 8, bezorgen aan het departement een lijst van de sectorconsulenten met vermelding van hun INSZ-nummer en naam ”

- 23 De VTC is van oordeel dat de doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn
- 24 De VTC wijst op de mededeling van persoonsgegevens die zal gebeuren in het kader van de subsidiedatabank van het Departement Financien en Begroting en die niet vermeld wordt in het Ontwerp of de toelichting. Een adviesvraag over deze databank werd al door de VTC behandeld (VTC/A/W/2021/43)

4. Verantwoordelijkheid

- 25 Artikel 4 7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen
- 26 Er worden in het Ontwerp twee verwerkingsverantwoordelijken aangeduid in artikel 10 (onderlijning door de VTC)

“Het departement treedt op als de verwerkingsverantwoordelijke van persoonsgegevens, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de controle van de financiering, vermeld in artikel 8. De sectorfondsen of de sectorale vzw’s, vermeld in artikel 8, eerste

⁸ Art 9 Een sectorconsulent staat in voor het geheel van coördinerende, rapporterende en ondersteunende taken om het sectorconvenant of intersectorale convenant uit te voeren

De sectorconsulent wordt tewerkgesteld in een partair beheerd sectorfonds of in een partair beheerde sectorale vzw

De sectorfondsen of de sectorale vzw’s, vermeld in artikel 8, bezorgen aan het departement een lijst van de sectorconsulenten met vermelding van hun INSZ-nummer en naam ”

lid, van dit decreet, treden op als verwerkingsverantwoordelijke in het kader van de verplichting, vermeld in artikel 9, derde lid, van dit decreet.”

27. De AVG legt de aanstelling van een functionaris voor de gegevensbescherming (artikel 37 AVG)⁹ op als ook het e-govdecreet. Gezien de verschillende gegevensstromen, zou de rol (niet de aanstelling) van de **functionaris** voor de gegevensbescherming best verankerd worden in de regelgeving.
28. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35 AVG)¹⁰ voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.
29. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht¹¹.

5. Minimale gegevensverwerking

30. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
31. De **categorieën betrokkenen** worden vermeld in artikel 11 van het Ontwerp, namelijk de sectorconsulent. Een sectorconsulent staat in voor het geheel van coördinerende, rapporterende en ondersteunende taken om het sectorconvenant of intersectorale convenant uit te voeren (artikel 9).
32. De VTC stelt vast dat wat de voorliggende regeling betreft, de **categorieën van gegevens** niet voldoende zijn verduidelijkt: de Dmfa-gegevens: dit zijn de loon- en arbeidstijdgegevens van alle werknemers die bij een werkgever tewerkgesteld zijn gedurende een bepaald kwartaal;
33. De VTC adviseert dat Dmfa-gegevens gedefinieerd worden in het Ontwerp. De VTC beveelt aan om te onderzoeken of de Dmfa-gegevens niet bij de authentieke bron kunnen opgevraagd worden.
34. Wat de **ontvangers** betreft: dit zijn de diensten van het departement WSE die de controle uitoefenen.

⁹ Zie:

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/functionaris-voor-gegevensbescherming>

- Aanbeveling nr. 04/2017 van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna "CBPL")

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-04-2017.pdf>

- Richtlijnen Groep 29 (WP 243) (http://vtc.corve.be/docs/WP29_DPO.pdf)

¹⁰ Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

- <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2018.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

¹¹ Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: "Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichthoudende autoriteit."

- 35 De VTC wijst op de mededeling van persoonsgegevens die zal gebeuren in het kader van de subsidie- of premiedatabank van het Departement Financien en Begroting en die niet vermeld wordt in het Ontwerp of de toelichting Een adviesvraag over deze databank werd al door de VTC behandeld (VTC/A/W/2021/43)
- 36 Er zal rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden
- 37 De VTC wijst erop dat optioneel advies aan haar kan gevraagd worden over een ontwerpprotocol
- 38 Krachtens artikel 5 1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt
- 39 Wat de **bewaartermijn** betreft, worden deze omschreven in artikel 12 van het Ontwerp
- “tien jaar na de verjaring van alle vorderingen die tot de bevoegdheid van de verwerkingsverantwoordelijke behoren, en in voorkomend geval, de definitieve beëindiging van de gerechtelijke, administratieve en buitengerechtelijke procedures en beroepen die voortvloeien uit de verwerking van die gegevens”*
- 40 De VTC beoordeelt dat de bewaartermijn gerechtvaardigd is

6. Justheid

- 41 Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG)
- 42 Enkel de Memorie van toelichting bevat volgende bepaling hierover
- “De verwerkingsverantwoordelijken staan conform artikel 5 1, d), van de AVG in voor de juistheid en actualisering van de verwerkte gegevens en informeren de betrokkenen vooraf over de verwerking van hun persoonsgegevens conform artikel 13 en 14 AVG en over hun rechten op basis van artikel 15 tot en met 22 AVG ”*
- 43 VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen nemen

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

- 44 Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt
- 45 De Memorie van toelichting bevat volgende bepaling hierover
- “De verwerkingsverantwoordelijken staan conform artikel 5 1, d), van de AVG in voor de juistheid en actualisering van de verwerkte gegevens en informeren de betrokkenen vooraf over de verwerking van hun persoonsgegevens conform artikel 13 en 14 AVG en over hun rechten op basis van artikel 15 tot en met 22 AVG ”*
- 46 De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen nemen

8. Beveiligingsmaatregelen

47. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
48. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.
49. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling¹² ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹³ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹⁴ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom¹⁵.
50. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹⁶.
51. In geval beroep wordt gedaan op een verwerker dan wijst de VTC op volgende vereisten:
- sluiten van een verwerkersovereenkomst;
 - aanstellen van een DPO door de verwerker;
 - aanwijzen van categorieën personen die toegang hebben en lijst bijhouden.
52. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren¹⁷.

¹² Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹³ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

¹⁴ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschiede instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹⁵ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

¹⁶ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

¹⁷ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

III. BESLUIT

53 De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid

- de Dmfa-gegevens gedefinieerd worden in het Ontwerp,
- het Ontwerp aanvullen met de verplichting om de vermeldingen zoals bedoeld in randnummer 44, op te nemen in de communicatie met de burger

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door Hans Graux (Signature)
Getekend op 2022-09-15 12:35:35 +02:00
Reden Ik keur dit document goed

Samenwerking in sectorconvenants verder versterken

*Advies bij het voorontwerp van decreet betreffende de
sectorconvenants en de intersectorale convenants*

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Advies op vraag van Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk,
Sociale economie en Landbouw op 25 juli 2022

Uitgebracht door de Algemene Raad op 22 september 2022 met eenparigheid van
stemmen

Vorbereiding: Commissie Onderwijs-Arbeidsmarkt op 7 september 2022 onder
voorzitterschap van Luc Van Waes

Dossierbeheerder: Ewoud De Sadeleer

De Vlor adviseert de overheid om volgende acties te ondernemen om de sectorconvenants te versterken:

1. Zet het thema onderwijs-arbeidsmarkt centraal bij intersectorale samenwerking.
2. Vraag sectoren om samen te werken met het hele onderwijsveld.
3. Stimuleer sectoren om beroepskwalificaties actueel te houden.
4. Strijd samen met sectoren tegen discriminatie en veranker dit decretaal.
5. Verleng de looptijd van de convénants tot vier of vijf jaar en deel het inhoudelijk verslag ook met de Vlor.
6. Maak addenda transparant en complementair: zij moeten leiden tot extra initiatieven.
7. Schrap de koppeling tussen financiering en resultaatsverbintenissen, maar stel ambitieuze en kwalitatieve doelen.
8. Neem een overlegtoets als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een sectorconvenant op in de regelgeving.

Inhoud

1	Situering.....	3
2	Aandachtspunten	3
2.1	Intersectorale samenwerking.....	3
2.2	Het hele onderwijsveld.....	3
2.3	Beroepskwalificaties of curriculum	3
2.4	Non-discriminatie	4
2.5	Looptijd en rapportering.....	4
2.6	Addenda	4
2.7	Financiering en resultaten.....	4
2.8	Overlegtoets.....	4

1 Situering

Sectorconvenants zijn protocollen van samenwerking tussen de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties van sectoren en de Vlaamse Regering, ter ondersteuning van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid. De Vlaamse Regering wil het decreet over de sectorconvenants uit 2009 actualiseren en optimaliseren om de werking van de sectorconvenants verder te verzekeren voor de toekomst, de regelgeving te enten op de huidige realiteit en werking en om het instrument van intersectorale convenants te introduceren en verder uit te werken.

De Vlor werd in het kader van een stakeholdersconsultatie al betrokken bij de opmaak van het nieuwe decreet. Nu het voorontwerp van decreet principieel is goedgekeurd door de Vlaamse Regering, brengt de Vlor advies uit.

2 Aandachtspunten

De Vlor ziet in het voorontwerp van decreet vooral een verderzetting van de huidige werking, die zeker een positieve impact heeft op de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het levenslang leren. In dit advies formuleren we acht aandachtspunten om de convenants en het decreet te versterken.

2.1 Intersectorale samenwerking

Het stimuleren van intersectorale samenwerking is zeker voor het thema afstemming onderwijs-arbeidsmarkt een opportuniteit. Die samenwerking wordt bevorderd wanneer onderwijspartners meteen in clusters kunnen overleggen, in plaats van versnipperde gesprekken te voeren. Concreet kunnen sectoren best de handen in mekaar slaan voor bijvoorbeeld het organiseren van opleidingen¹, het opstellen van lesmateriaal en het ondersteunen van leerloopbaanbegeleiding (om leerlingen te informeren eerder dan zoveel mogelijk leerlingen voor hun sector te winnen).

Momenteel is er nog niet veel geweten over de concrete invulling van de intersectorale convenants. Wij pleiten er alvast voor om daarbij het thema onderwijs-arbeidsmarkt centraal te stellen.

2.2 Het hele onderwijsveld

De Vlor merkt op dat sectoren in hun convenants vaak sterk focussen op het gewoon secundair onderwijs. We vragen om in de wetgeving op te nemen dat zij in principe altijd het hele onderwijsveld moeten meenemen. Ook het buitengewoon onderwijs, dbso, volwassenenonderwijs ... hebben baat bij ondersteuning en afstemming met sectoren.

2.3 Beroepskwalificaties of curriculum

In de memorie van toelichting is opgenomen dat de engagementen van sectoren op vlak van de afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt ervoor moeten zorgen dat het onderwijscurriculum de evoluties in het bedrijfsleven voldoende capteert. Het is beter om hier te verwijzen naar de belangrijke rol van de sectoren in de opmaak en actualisatie van beroepskwalificaties. Het

¹ Denk aan de opleiding werken op hoogte.

curriculum vormgeven is de bevoegdheid van de onderwijspartners, maar het is een gedeelde verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de beroepskwalificaties en curricula tot stand komen.

2.4 Non-discriminatie

De Vlor vraagt zich af waarom 'non-discriminatie' geen onderdeel meer is van de decretale thema's, maar de term 'diversiteit' gebruikt wordt. Dat is verrassend, gezien zowel het regeerakkoord als de beleidsnota Werk 2019-2024 nog verwijzen naar de aandacht voor anti-discriminatie in (inter)sectorconvenants en in afspraken met sectorale sociale partners. Discriminatie bestrijden gaat verder dan engagementen opnemen rond diversiteit. We pleiten er dus voor om het terechte voornemen om samen met sectoren discriminatie aan te pakken, decretaal te verankeren.

2.5 Looptijd en rapportering

De Vlor pleit voor het verlengen van de convenants. Dat maakt het mogelijk om tijd te investeren in een grondig ontwikkelproces van de convenants, met afstemming met alle betrokken partners. Daarom is het verlengen van de looptijd (van maximaal twee jaar naar minimaal twee jaar) een stap in de goede richting. We vragen echter om verder te gaan en concreet vast te leggen dat de convenants voor vier of vijf jaar opgemaakt worden. Twee jaar is duidelijk te weinig voor het zware ontwikkelproces en meer dan vier of vijf jaar is te veel om actueel te blijven. De overheid moet dus een duurtijd of tenminste een minimale én maximale looptijd vastleggen.

De Vlor ondersteunt de voorgestelde tweejaarlijkse rapportering, zeker wanneer de looptijd verlengd wordt. We stellen voor om het inhoudelijk verslag niet alleen te delen met het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC), maar alle betrokkenen, waaronder de onderwijspartners in de Vlor.

2.6 Addenda

Wat betreft de addenda in de convenants, vragen we om voorop te stellen dat die leiden tot extra initiatieven en complementair zijn met de convenants. Het moet transparant zijn wat bovenop het convenant komt.

2.7 Financiering en resultaten

De Vlor vraagt om de verwachtingen voor de sectorconvenants hoog te houden. We moeten niet zomaar streven naar een zo hoog mogelijke dekkingsgraad met zoveel mogelijk sectoren, maar verwachten een sterk engagement, ook naar onderwijs toe. We merken op dat de resultaatsverbintenissen in de afgelopen periode een averechts effect hebben gehad: de ambitie wordt veeleer naar beneden bijgesteld om de financiering zeker niet mis te lopen. Het is daarbij zeer moeilijk om voor elke verbintenis de haalbaarheid te beoordelen. We vragen dan ook om de koppeling tussen financiering en resultaatsverbintenissen te schrappen.

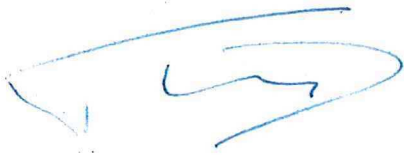
Het is uiteraard wel cruciaal om ambitieuze doelstellingen voorop te stellen in de convenants. We vragen om die zeker niet alleen kwantitatief, maar vooral kwalitatief te benaderen.

2.8 Overlegtoets

Het onderwijsveld vraagt al lang om eerder in het ontwikkelingsproces van de sectorconvenants betrokken te worden en op die manier samen met de sector doelstellingen en acties te formuleren.

De Vlor stelt voor om de (tijdige) betrokkenheid van alle relevante partners (waaronder onderwijs, VDAB...) aan de sectorconvenants te garanderen door een 'overlegtoets' als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor de indiening van een convenant op te nemen. De voorgestelde acties moeten steeds zijn afgetoetst bij de beoogde partners. Cruciaal is het idee om het sectorconvenant vorm te geven in overleg en als gelijkwaardige partners. De overlegtoets dient niet om een gefinaliseerde tekst te valideren.

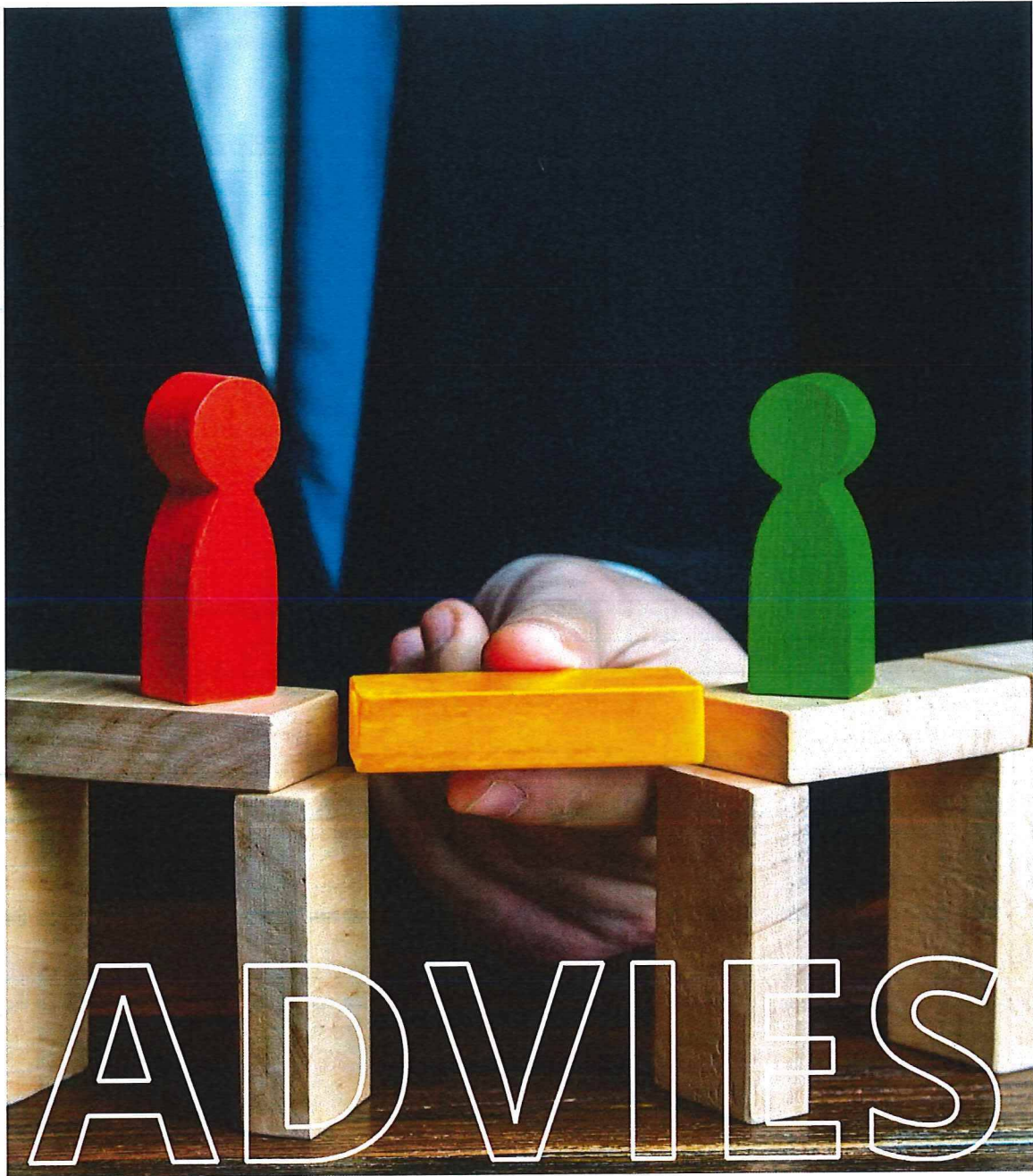
We zijn verheugd dat het departement Werk zich heeft voorgenomen om een overlegtoets in de procedure op te nemen. We vragen echter ook om dat overleg in de regelgeving te verankeren.

Leen Van Heurck
algemeen secretaris

Ann Verreth
voorzitter

DECREET SECTORCONVENANTS EN INTERSECTORALE CONVENANTS

NAAR EEN STERKERE SECTORALE WERKING IN VLAANDEREN

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Voorontwerp van decreet betreffende de sectorconvenants en de intersectorale convenants in het kader van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid
Adviesvrager	Jo Brouns - Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw
Ontvangst adviesvraag	25 juli 2022
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)
Goedkeuring raad	12 september 2022
Contactpersoon	An De Coen adcoen@serv.be

De heer Jo Brouns

Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw

Ellipsgebouw

Koning Albert-II laan 35

1030 Schaarbeek

Decreet sectorconvenants en intersectorale convenants

Mijnheer de minister

De Vlaamse Regering heeft met de sectorconvenants een sterk instrument in handen om beleidsthema's op de sectorale agenda te zetten en zo ook tot bij ondernemingen en hun (potentiële) werknemers te krijgen. Met een bereik van 73 procent van alle Vlaamse werknemers vormen de convenants een belangrijke hefboom, en dat met een beperkt budget. Het is daarom belangrijk dat de convenants mee evolueren met de sectorale realiteit.

In dit advies ondersteunt de SERV de decretale wijziging en formuleert hij **acht aanbevelingen voor verdere optimalisering van de convenants:**

- Formuleer de doelstellingen op maat van de convenants door ze te linken aan de decretale thema's.
- Verbreed de thema's om alle relevante acties te vatten door retentie toe te voegen naast (zij-)instroom en doorstroom om uitstroom te beperken, en door het thema 'diversiteit en inclusie' voldoende breed te interpreteren zodat sectoren die binnen hun convenant(s) willen werken rond non-discriminatie, daar ook de nodige ruimte voor hebben.
- Verleng de looptijd van de convenants tot een periode van vijf jaar.
- Blijf werken met addenda om de nodige flexibiliteit in te bouwen.
- Indexeer de toelagen van de sectorconsulenten.
- Benut het potentieel van intersectorale convenants, rekening houdend met aandachtspunten voor de operationalisering van het instrument, zoals de afstemming met de 'individuele' sectorconvenants, beperking van de administratieve lasten en de budgetverdeling tussen sectoren.
- Erken de brede intersectorale werking binnen de SERV ter ondersteuning van sociaal overleg over de decretale thema's van de convenants.
- Zorg voor financiering op maat van de sectorale realiteit door de risico's van resultaatsfinanciering te evalueren en de huidige resultaatsgerichte werking verder te zetten.

De SERV is uiteraard steeds bereid dit advies verder te komen toelichten. Ook in de toekomst blijven de SERV en de sectorale sociale partners graag proactief

betrokken bij het opstellen van nieuw beleid en de concrete uitwerking ervan. Daarbij vraagt de SERV om voor adviesvragen en voorbereidend overleg een tijds kader te voorzien dat toelaat om de betrokken sectoren te consulteren. Voor deze adviesvraag, die de SERV op 25 juli ontving, was dat praktisch niet haalbaar.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Hans Maertens
voorzitter

Inhoud

Krachtlijnen	6
Advies	8
SERV vindt decretale wijziging een goede zaak	9
Acht aanbevelingen voor verdere optimalisering	9
Doelstellingen linken aan decretale thema's	10
Thema's nog meer verbreden om alle relevante acties te vatten	11
Mogelijkheid voor langere looptijd benutten	11
Addenda blijven gebruiken om nodige flexibiliteit in te bouwen	12
Toelagen van sectorconsulenten indexeren	13
Potentieel van intersectorale convenants benutten	13
Brede intersectorale werking binnen de SERV erkennen	14
Financiering afstemmen op sectorale realiteit	15
Bibliografie	18

Krachtlijnen

- **SERV ondersteunt de decretale wijziging**

Het huidige decreet over sectorconvenants is volgens de Vlaamse sociale partners aan herziening toe. De decretale wijziging maakt het mogelijk om in te spelen op leereffecten en feedback uit het veld. Dat is cruciaal om ervoor te zorgen dat de convenants relevant blijven.

- **8 aanbevelingen voor verdere optimalisering van de convenants**

De decretale wijziging biedt het uitgelezen momentum om de convenantwerking waar nodig bij te sturen en verder te versterken:

- **Decretale doelstellingen linken aan de decretale thema's.** Het ontwerpdecreet koppelt doelstellingen op macroniveau aan de convenants, terwijl de werking van de consulenten gekoppeld is aan de decretale thema's.
- **Thema's verbreden om alle relevante acties te vatten.** De SERV apprecieert de inhoudelijke verbreding, maar vraagt om 'retentie' toe te voegen aan het nieuwe thema 'instroom, zij-instroom, doorstroom'. Daarnaast dringt de SERV erop aan om het thema 'inclusie en diversiteit' voldoende breed te interpreteren zodat sectoren die binnen hun convenant(s) willen werken rond non-discriminatie, daar ook de nodige ruimte voor hebben.
- **Mogelijkheid voor langere looptijd benutten.** De SERV is tevreden dat het decreet de mogelijkheid voorziet om de looptijd van de convenants te verlengen. Het is belangrijk dat dit geen dode letter blijft zodat ook effectief tegemoet gekomen wordt aan het eerdere pleidooi van de Vlaamse sociale partners voor een langere looptijd van de convenants.
- **Addenda blijven gebruiken om flexibiliteit in te bouwen.** De addenda maken het mogelijk om kort op de bal spelen. Vanuit een eigen focus en met een eigen budget laten ze toe om nieuwe of aanvullende accenten te leggen, die op het moment van de onderhandelingen van de convenants nog niet in het vizier waren.
- **Toelagen van sectorconsulenten indexeren.** De SERV apprecieert dat de mogelijkheid tot indexering is ingeschreven in het ontwerpdecreet. De Vlaamse sociale partners pleiten al langer voor een billijke en competitieve vergoeding van de sectorconsulenten.

- **Potentieel van intersectorale convenants benutten.** De SERV ziet potentieel in de intersectorale convenants om de intersectorale werking te versterken. Aangezien nog niet ingegaan wordt op de operationalisering van het instrument, denken de Vlaamse sociale partners graag mee over de concrete uitwerking en identificeren ze alvast enkele aandachtspunten hieromtrent.
- **Brede intersectorale werking binnen de SERV erkennen.** De SERV vraagt de omschrijving van de geboden ondersteuning te updaten in het decreet en verder te verduidelijken in de memorie van toelichting om een correct beeld te geven van de ondersteunende werking binnen de SERV.
- **Financiering afstemmen op de sectorale realiteit.** De SERV vraagt om de risico's van het werken met resultaatsfinanciering te evalueren en om de indicatoren op maat van en in overleg met de sectoren te blijven bepalen, zoals dat reeds gebeurt binnen de resultaatgerichte werking van de huidige generatie sectorconvenants.

Advies

Sinds 2001 worden sectorconvenants afgesloten als overeenkomst tussen de Vlaamse Regering en de sectorale sociale partners ter ondersteuning van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid, en dit op initiatief van de sectorale sociale partners. In 2009 werd het instrument decretaal veranderd¹. In het kader van het decreet engageren de sectorale sociale partners zich om acties te ondernemen gericht op een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, het stimuleren van competentieontwikkeling en het verhogen van diversiteit op de arbeidsmarkt.

Met de sectorconvenants heeft de Vlaamse Regering een sterk instrument in handen, zowel qua bereik als qua slagkracht:

- Groot bereik met beperkt budget: voor de periode 2021-2022 werden 38 sectorconvenants afgesloten. De Vlaamse Regering investeert ongeveer 20 miljoen euro, gespreid over een periode van twee jaar. Van dat budget wordt 12,6 miljoen euro gebruikt voor de tewerkstelling van 129 sectorconsulenten, die 73 procent van alle Vlaamse werknemers bereiken².
- Ingebed in de bredere werking van de sectorfondsen: via de tewerkstelling van de sectorconsulenten binnen de sectorfondsen, vormen de sectorconvenants een doeltreffende hefboom om Vlaamse beleidsthema's op de sectorale agenda te zetten en zo ook tot bij ondernemingen en hun (potentiële) werknemers te krijgen.
- Stimulans voor strategisch denken bij sectoren en sectorfondsen: dankzij het voorbereidend werk voor de totstandkoming van de sectorconvenants, verhoogt de aandacht voor het ontwikkelen van een langetermijnvisie binnen de sector. De sectorale sociale partners worden via de sectorconvenants ook gestimuleerd om de sectorale prioriteiten op een onderbouwde manier te identificeren, en dit binnen de inhoudelijke contouren van het regeerakkoord, beleidsnota's, werkgelegenheidsakkoorden en andere beleidsplannen.

Sinds hun introductie kenden de sectorconvenants een positieve evolutie. De SERV acht het belangrijk deze evolutie door te zetten via verdere optimalisering van het instrument. De voorliggende decretale wijziging is daarvoor de eerste stap om beter in te spelen op de noden en werking van sectoren en sectorfondsen, en om beter aan te sluiten bij de Vlaamse beleidsthema's.

In dit advies:

- **Beargumenteert de SERV zijn appreciatie van de decretale wijziging.**
- **Formuleert de SERV acht aanbevelingen voor de optimalisering van de convenants.**

¹ Decreet van 13 maart 2009 betreffende de sectorconvenants in het raam van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid

² Verslag van de hoorzitting en gedachtewisseling over de nieuwe generatie sectorconvenants van 18 juni 2021 namens de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie (859 (2020-2021) – Nr. 1)

SERV vindt decretale wijziging een goede zaak

De SERV ondersteunt de decretale wijziging. Het is belangrijk dat het instrument mee evolueert met de veranderende omgeving en dat waar nodig bijgestuurd wordt op basis van de beschikbare informatie. De volgende argumenten geven aan waarom de SERV achter de decretale wijziging staat:

- Het zorgt ervoor dat de convenants³ relevant blijven en voldoende aansluiten bij de realiteit van de sectorale werking.
- Er is geleerd uit de ervaring met de vorige generaties sectorconvenants en er werd ingespeeld op feedback uit het veld.
- Het is gebaseerd op een uitgebreid voorbereidend proces dat tijdig werd opgestart om een brede consultatie te voeren. Dat maakte het mogelijk om via dialoog en overleg tot onderbouwde wijzigingen te komen, wat de SERV sterk apprecieert, net als de constructieve werking van de ambtelijke werkgroep. De SERV hoopt dan ook dat deze lijn doorgetrokken wordt naar de voorbereiding van de nieuwe generatie convenants en naar de concrete uitwerking van de intersectorale convenants. Daarbij vestigen ze de aandacht op twee cruciale operationele punten:
 - Het is essentieel om voor adviesvragen en voorbereidend overleg een tijds kader te voorzien dat toelaat om de betrokken sectoren te consulteren. Voor deze adviesvraag, die de SERV op 25 juli ontving, was dat praktisch niet haalbaar.
 - De Vlaamse sociale partners willen het inhoudelijk kader en het inspiratiemenu voor de sectorconvenants graag mee vorm geven binnen de VESOC-werkgroep, zoals in het verleden gangbaar was. De thema's kunnen zo optimaal worden afgestemd op de voorstellen uit recent afgesloten en eerdere VESOC-akkoorden.

Acht aanbevelingen voor verdere optimalisering

Het huidige decreet betreffende de sectorconvenants⁴ is volgens de Vlaamse sociale partners toe aan herziening. De SERV ondersteunt de voorliggende decretale wijziging, maar wil het momentum aangrijpen om de convenantwerking verder te optimaliseren. Daartoe formuleert de SERV de volgende aanbevelingen:

- Doelstellingen linken aan de decretale thema's

³ 'De convenants' omvatten in dit advies zowel de sectorconvenants als de intersectorale convenants.

⁴ Decreet van 13 maart 2009 betreffende de sectorconvenants in het raam van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid

- Thema's verbreden om relevante acties te vatten
- Mogelijkheid voor langere looptijd benutten
- Blijven werken met addenda om nodige flexibiliteit in te bouwen
- Toelagen van sectorconsulenten indexeren
- Potentieel van intersectorale convenants benutten
- Brede intersectorale werking binnen de SERV erkennen
- Zorgen voor financiering op maat van de sectorale realiteit

Doelstellingen linken aan decretale thema's

Formuleer de doelstellingen op maat van de sectorconvenants door ze te verbinden met de decretale thema's. Sectoren en sectorale fondsen dragen via hun werking bij aan de algemene beleidsdoelstellingen, zoals de beoogde werkzaamheidsgraad van 80%, maar zetten hun doelen op sectorniveau in plaats van op macroniveau. De verwachtingen ten aanzien van de convenants dienen voldoende dicht bij de (inter)sectorale werking te staan, in het bijzonder wanneer wordt gewerkt met resultaatsfinanciering. De SERV vraagt daarom twee aanpassingen m.b.t. de doelstellingen:

- In het decreet de formulering van de memorie overnemen. De doelstelling in art. 3 van het ontwerpdecreet leest alsof de convenants in eerste instantie transities op de arbeidsmarkt willen faciliteren. De memorie geeft duidelijker aan dat de convenants gericht zijn op *"het ondersteunen van duurzame loopbanen van individuen en het ondersteunen van organisaties met oog op veerkracht bij transities en het verhogen van de werkzaamheidsgraad tot 80%."* Deze formulering sluit beter aan bij de ambitie van de convenants en de verwachtingen ten aanzien van de sectorconsulenten.
- In de memorie de decretale doelstellingen doorvertalen naar doelstellingen op het niveau van de convenants. Aangezien de acties van de convenants binnen de decretale thema's worden gedefinieerd, wordt in de memorie best verduidelijkt hoe doelstellingen gekoppeld aan deze thema's bijdragen aan de algemene beleidsdoelstellingen. Concreet betreft het doelstellingen zoals een hogere opleidingsdeelname⁵, een inclusieve arbeidsmarkt en duurzame loopbanen. Dit kan sectoren met beperkte aandacht voor bepaalde thema's mobiliseren om rond die thema's te werken.

Tot slot vragen de sociale partners om de volgende zin in de memorie te herzien: *"Als overheid realiseren we via de convenants een hefboomeffect door de eigen middelen van de paritaire sectorfondsen mee te responsabiliseren en in te zetten op Vlaamse werkgelegenheidsthema's."* Het is cruciaal dat de autonomie van de sectoren m.b.t. de inzet van de eigen middelen gerespecteerd blijft. Vandaar ook de suggestie om de formulering als volgt aan te passen: *"Als overheid realiseren we via de convenants een hefboomeffect door binnen de werking van de paritaire sectorfondsen extra aandacht te hebben voor de Vlaamse werkgelegenheidsthema's."*

⁵ Afgestemd op de doelstellingen van het actieplan Levenslang Leren, dat onder meer tegen 2030 tot een opleidingsdeelname van 60% nastreeft.

Thema's nog meer verbreden om alle relevante acties te vatten

De SERV apprecieert de inhoudelijke verbreding, maar vraagt om nog verder te gaan in de thematische werking van de convenants om de relevante processen binnen sectoren en ondernemingen te vatten. Concreet missen de Vlaamse sociale partners retentie als thema in het decreet om uitstroom te beperken, en dit om de volgende redenen:

- Het is belangrijk om de volledige 'levenscyclus' van werknemers te vatten, van instroom tot het vermijden van uitstroom om de ambitie van een hogere werkzaamheidsgraad te realiseren.
- Investeren in werkbaar werk draagt bij tot retentie, maar het is niet de enige actie die sectorconsulenten kunnen stimuleren om personeelsverloop te beperken. Denk bijvoorbeeld ook aan re-integratiebeleid na ziekte of personeelsplanning om iemand een andere rol/functie in de organisatie te geven.

Het is aangewezen om dit thema te integreren in de vijf thema's waarop de maatregelen uit de sectorconvenants en de intersectorale convenants betrekking kunnen hebben. De sociale partners vragen daarom om het thema 2° in het decreet (art. 3°) te verbreden tot 'instroom, zijinstroom, doorstroom, retentie'.

Daarnaast pleiten ze ervoor om het decretale thema 5° 'diversiteit, inclusie' in de memorie voldoende breed te interpreteren zodat sectoren die binnen hun convenant(s) willen werken rond non-discriminatie, daar ook de nodige ruimte voor hebben. Op die manier kunnen ze o.a. voortbouwen op de resultaten van de sensibiliserende nulmeting die werd uitgevoerd binnen het 'Addendum non-discriminatie en inclusie'. Aangezien het een grote investering vroeg om die nulmeting te laten uitvoeren, is het belangrijk om sectoren te stimuleren die er effectief mee aan de slag willen gaan, en dit volgens de principes van het addendum, nl. sensibilisering, zelfregulering en autonomie van sectoren.

Mogelijkheid voor langere looptijd benutten

De SERV is tevreden dat het decreet de mogelijkheid voorziet om de looptijd van de convenants te verlengen, maar benadrukt dat het geen dode letter mag blijven. De Vlaamse sociale partners zijn al langer vragende partij om de looptijd te verlengen. De volgende argumenten staven het pleidooi voor een langere looptijd van de convenants:

- De sectoren moeten op lange termijn denken, maar op korte termijn handelen.
- De onderhandelingen van nieuwe convenants vragen tijd, net als het implementeren van nieuwe initiatieven, waardoor de feitelijke werkingsperiode korter dan twee jaar is.
- Het is aangewezen te vermijden dat de onderhandelingen over een sectorconvenant in het vaarwater komen van onderhandelingen over een CAO: beide processen zijn bijzonder tijdsintensief en verdienen een eigen (gescheiden) discussie. Uiteraard kunnen de CAO's de sectorconvenants voeden en vice versa.

- Een langere looptijd biedt sectorconsulenten meer perspectief, wat belangrijk is om continuïteit te garanderen en kennisretentie en expertiseontwikkeling binnen de sectorfondsen te stimuleren. Dit werd ook aangehaald in de evaluatie van de sectorconvenants die in 2015 door IDEA Consult gebeurde:

"Het is belangrijk om sectorconsulenten een langetermijnperspectief te bieden, zodat ze de sector niet verlaten omwille van jobonzekerheid. Hoog verloop wil je immers vermijden om de opgebouwde, sectorspecifieke expertise te behouden."

Vanuit de nood aan een langere looptijd, formuleerde SERV in zijn advies van 20 december 2021 het volgende voorstel:

"De sociale partners stellen een duurtijd van de legislatuur plus één jaar voor. De looptijd van een sectorconvenant wordt dan vijf jaar. Zo kan er met het vizier op de middellange termijn worden gewerkt en heeft elke nieuwe minister de kans om doordachte prioriteiten uit te werken en hierover op voet van gelijkheid met de sectorale sociale partners in overleg over te gaan."

Dit voorstel speelt in op de volgende aanbeveling uit de evaluatie van de vorige generatie sectorconvenants (IDEA, 2015):

"Om de invulling van de convenants optimaal af te stemmen op de implementatie van het beleid, zouden de sectorconvenants kunnen worden benaderd als legislatuurconvenant. Net als in de huidige aanpak kunnen het regeerakkoord en de beleidsnota de basis vormen voor het brede inhoudelijk kader. De convenants zouden één jaar na de indiensttreding van de nieuwe regering van start kunnen gaan zodat ze via een looptijd van 5 jaar een doorstart maken tot na het eerste jaar van de volgende legislatuur. De nieuwe regering krijgt zo voldoende tijd voor de ontwikkeling van een nieuw kader. Om zo weinig mogelijk tijd te verliezen, zouden de inhoudelijke discussies al van start kunnen gaan in het eerste jaar van de legislatuur. [...] Na 2 of 3 jaar kan er een update plaatsvinden zodat er kan bijgestuurd worden waar nodig."

Addenda blijven gebruiken om nodige flexibiliteit in te bouwen

Het voorliggende ontwerpdecreet voorziet de mogelijkheid om een addendum toe te voegen bij het sectorconvenant of intersectorale convenant. De voorbije jaren is gebleken dat de addenda nog zorgen voor een versterking van het instrument sectorconvenanten. **De SERV pleit er dan ook voor om de addenda te blijven gebruiken als flexibel instrument om kort op de bal te kunnen spelen en inhoudelijke accenten te leggen, die op het moment van de onderhandelingen nog niet in het vizier komen.**

In het advies van 20 december 2021 merkten de Vlaamse sociale partners op dat het niet de bedoeling is dat er tijdens de (langere) looptijd van het convenant, bijvoorbeeld naar aanleiding van een voortgangsevaluatie, nieuwe opdrachten aan de sectorconvenant worden toegevoegd. Dat kan wel gebeuren via addenda: zij kunnen ingaan op specifieke thema's en zouden een kortere looptijd kunnen hebben (van bijvoorbeeld twee jaar als de convenants een looptijd van vijf jaar

hebben). Met een eigen focus en een eigen budget kunnen zij een complementair instrument vormen dat de convenantwerking versterkt.

Voor de huidige addenda gaan de Vlaamse sociale partners ervan uit dat ze samen met hun financiering maximaal in de sectorconvenants worden geïntegreerd om het beleid te continueren.

Toelagen van sectorconsulenten indexeren

De Vlaamse sociale partners appreciëren dat de mogelijkheid tot indexering van de toelagen van sectorconsulenten is ingeschreven in het ontwerpdecreet. Daarmee wordt tegemoetgekomen aan een prangende vraag van de sectoren met een convenant⁶. **Het is echter essentieel dat deze mogelijkheid ook effectief benut wordt** om de volgende redenen:

- Vanaf de generatie 2016-2017 werd het bedrag per VTE, verminderd van €51.000 naar €49.000 en sindsdien is dat bedrag hetzelfde gebleven⁷.
- De vergoeding van sectorconsulenten moet billijk en competitief zijn om hen aan de sector te binden: verloop zou een groot verlies aan expertise en netwerk impliceren.

In deze context vestigen de sociale partners ook graag de aandacht op de verwachtingen ten aanzien van de sectorconsulenten: deze moeten realistisch zijn t.o.v. de middelen die ertegenover staan. De toename van het aantal decretale thema's gaat vooralsnog niet gepaard met een stijging van de vergoeding van de consulenten.

Potentieel van intersectorale convenants benutten

De SERV adviseert om de intersectorale werking verder te versterken via intersectorale convenants, rekening houdend met aandachtspunten voor de operationalisering van het instrument.

- Verdere versterking van de intersectorale samenwerking creëert meer ruimte om belangrijke uitdagingen samen aan te pakken, over de grenzen van sectoren en fondsen heen. Dit werd ook aangehaald in het recent afgesloten VESOC-werkgelegenheidsakkoord⁸:

“Meer intersectorale werking is cruciaal om o.a. de omscholing en mobiliteit naar knelpuntberoepen, alsook intersectorale mobiliteit te vergemakkelijken. We willen daarom inzetten op een versterkte intersectorale samenwerking o.a. via de sectorconvenants, de intersectorale werking bij de SERV en de manier waarop intersectoraal opleidingen kunnen worden georganiseerd.”

⁶ Advies Sectorconvenants van 20 december 2021: <https://www.serv.be/node/14781>

⁷ Antwoord op parlementaire vraag nr. 327 van 4 februari 2020

⁸ VESOC-werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee': <https://www.serv.be/node/15014>

- De sociale partners zijn ervan overtuigd dat dit de werking van de intersectorale adviseurs⁹ zal versterken en de intersectorale samenwerking verder zal doen toenemen.

Het instrument van de intersectorale convenants heeft potentieel, maar is nog niet geoperationaaliseerd. Te bekijken punten voor de concrete uitwerking van intersectorale convenants zijn alvast:

- Wat zetten sectoren in hun 'eigen' convenant en wat komt terecht in een intersectoraal convenant? In welke mate is er overlap mogelijk? (Dat zal onder meer belangrijk zijn voor de resultaatsfinanciering)
- Hoe kunnen de administratieve lasten beperkt worden?
- Hoe worden consultants toegewezen aan de sectorale en intersectorale convenants?
- Kan een sector meerdere intersectorale convenants afsluiten?
- Op welk niveau kan een intersectorale convenant afgesloten worden (thema, actie,...)? Hoe onderscheidt een convenant zich van projectfinanciering wanneer er rond één actie samengewerkt wordt?
- Hoe zal worden omgegaan met het verschil tussen ervaren en minder ervaren fondsen (die bijvoorbeeld pas met een convenant gestart zijn of weinig ervaring hebben met intersectorale samenwerking)?
- ...

De intersectorale convenants kunnen volgens de SERV uitgroeien tot een krachtig instrument wanneer bottom-upwerking centraal staat: het is aangewezen dat sectoren en fondsen zelf kunnen verkennen welke opportuniteiten tot samenwerking er zijn en welke opportuniteiten ze willen benutten. Ze worden daar sinds 2021 in ondersteund door de werking van intersectorale adviseurs binnen de SERV.

Brede intersectorale werking binnen de SERV erkennen

Bevestig de brede intersectorale werking binnen de SERV om continuïteit in de werking te voorzien. De SERV vraagt om de omschrijving van de geboden ondersteuning te updaten:

- Het ontwerpdecreet en de memorie beperken de intersectorale werking tot "het organiseren van thematische, intersectorale netwerken vanuit de SERV". De formulering in artikel 3 stemt overeen met de formulering in het huidige decreet van 2009, hoewel de intersectorale werking binnen de SERV intussen aanzienlijk werd uitgebreid.
- Om de samenwerking tussen sectoren te faciliteren, is er meer nodig dan hen samen te brengen binnen thematische, intersectorale netwerken. Er is nood aan initiatieven die inspelen op de noden van sectoren en die vanuit een bottom-upwerking de onderlinge samenwerking ondersteunen en versterken.

⁹ In lijn met het VESOC-akkoord 'Alle hens aan dek' worden er 3 intersectoraal adviseurs ingezet die de sectoren, gezamenlijk, begeleiden, informeren, en ondersteunen bij de vele uitdagingen en gaan de intersectorale samenwerking maximaal mogelijk maken. (<https://www.serv.be/node/14067>)

Binnen de SERV zijn onder andere drie intersectorale adviseurs actief om samen met de sectoren de onderlinge samenwerking te ondersteunen en te versterken. De intersectorale adviseurs hebben o.a. als taak om lerende netwerken op te zetten en te ondersteunen, leerrijke praktijken te verzamelen, intersectorale projecten te faciliteren en communicatie op te zetten naar en tussen de sectoren. Ze vormen ook een schakel tussen beleid en praktijk, waardoor ze bijdragen aan de (inter)sectorale werking in het kader van de (inter)sectorconvenants. Aangezien de formulering in art. 3 van het ontwerpdecreet geen accuraat beeld geeft van de intersectorale werking binnen de SERV, vraagt de SERV om de formulering aan te passen:

- In het decreet, door te verwijzen naar de intersectorale werking: "De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen ondersteunt de uitvoering van de sectorconvenants en intersectorale convenants vanuit zijn intersectorale werking."
- In de memorie, door het te hebben over "de intersectorale werking binnen de SERV" i.p.v. "thematische, intersectorale netwerken" en de invulling van de intersectorale werking te verduidelijken: "De uitvoering van de sectorconvenants en intersectorale convenants wordt ondersteund door de intersectorale werking georganiseerd vanuit de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. Deze werking is erop gericht om samen met de sectoren de onderlinge samenwerking te ondersteunen en versterken. Sinds 2021 ondernemen de intersectorale adviseurs binnen de SERV bijvoorbeeld diverse initiatieven om o.a. lerende netwerken op te zetten en te ondersteunen, leerrijke praktijken te verzamelen, intersectorale projecten te faciliteren en communicatie op te zetten naar en tussen de sectoren. Ze vormen ook een schakel tussen beleid en praktijk."

Financiering afstemmen op sectorale realiteit

Zorg voor financiering op maat van de sectorale realiteit door de risico's van resultaatsfinanciering te evalueren en zorg voor financiering op maat van de sectorale realiteit.

De meerwaarde van resultaatsfinanciering moet duidelijk zijn. In het advies van 20 december 2021 waarschuwden de sociale partners voor resultaatsfinanciering, die gepaard gaat met een aantal risico's, zoals:

- Het temperen van ambitie en beknotten van innovatie (i.p.v. bevorderen). Het risico om inkomensverlies te lijden wanneer de vooropgestelde resultaten te ambitieus bleken, zorgt ervoor dat sectoren op veilig zullen spelen en de lat eerder te laag dan te hoog leggen.
- Resultaten zijn niet altijd zuiver te meten, wat ook werd benadrukt in voorgaand onderzoek van IDEA Consult (2015). Het kan niet de bedoeling zijn om een stap terug te zetten:

"De impact van de consulentenwerking kan vaak niet zuiver gemeten worden (i.e. los van de werking van andere personen binnen het fonds). [...] Bovendien zijn het de ondernemingen die finaal beslissen wat er op de werkvloer gebeurt; zij kunnen enkel gestimuleerd worden om bepaalde acties te ondernemen. [...] Verschillende stakeholders gaven aan dat het werken via inspanningsverbintenissen beter werkt dan het vroegere systeem waarin veel kwantitatieve objectieven

waren opgenomen. De huidige manier van werken [met inspanningsverbintenissen] wordt door verschillende actoren als de enige werkbare manier en als correct ervaren.”

De selectie van de juiste indicatoren vormt een belangrijk aandachtspunt bij resultaatsfinanciering en dient te blijven gebeuren in onderling overleg. Daarnaast vormen ook de sectorale eigenheid en de beschikbaarheid van kwaliteitsvolle data aanzienlijke uitdagingen:

- Wanneer er wordt gewerkt met resultaatsfinanciering, is de keuze van de gehanteerde indicatoren cruciaal. Zij moeten SMART¹⁰ geformuleerd zijn en een doorvertaling zijn van de doelstellingen op macroniveau naar resultaten op sectorniveau, die de consulenten kunnen beïnvloeden. De werking van sectorconvenants kan daarom niet beoordeeld worden op basis van de macro-doelstellingen die in het ontwerpdecreet opgenomen zijn, namelijk het ondersteunen van individuen en ondernemingen in functie van veerkracht en het verhogen van de werkzaamheidsgraad. Er zijn immers tal van factoren buiten de controle van de consulenten die mee bepalen in welke mate deze doelstellingen gerealiseerd worden en de nodige vooruitgang geboekt wordt.
- Sectoren dienen gelijk behandeld te worden over convenants heen, maar zoals Minister Crevits zelf stelde in haar antwoord op een parlementaire vraag¹¹: *“de engagementen die sectoren opnemen in hun sectorconvenant en de manier waarop ze zich hiervoor organiseren zijn erg verschillend en bijgevolg moeilijk vergelijkbaar.”* Bovendien is er ook een grote diversiteit tussen sectoren op het vlak van grootte, middelen en mandaten (zoals werd aangehaald tijdens de hoorzitting en gedachtewisseling over de nieuwe generatie sectorconvenants op 18 juni 2021). Dat maakt het bijzonder uitdagend om voor elke sector indicatoren op maat te voorzien. Voor intersectorale convenants is de uitdaging zo mogelijk nog groter omdat de indicatoren voor alle betrokken sectoren relevant moeten zijn.
- De sociale partners herhalen de nood aan kwalitatieve, accurate en actuele sectorale arbeidsmarktgegevens (zoals bv. leeftijdssamenstelling, instroom en uitstroom) om de inhoud van de convenants te onderbouwen en ze op te volgen. Daarom vragen ze dat de sectoren vaker een groepssectorfoto krijgen. Een vlotte wisselwerking tussen het beleidsdomein WSE en de sectoren is bijgevolg noodzakelijk.

De SERV is tevreden over de resultaatgerichte werking binnen de huidige generatie convenants en vraagt om dit voort te zetten in de nieuwe generatie convenants. In de huidige convenants wordt al gewerkt met 20% resultaatsfinanciering en 80% financiering gekoppeld aan inspanningsverbintenissen. In overleg met de sectoren wordt bepaald welke indicatoren een goed beeld geven van de mate waarin de aangegane engagementen worden gerealiseerd, rekening houdend met de sectorale eigenheid. Het Departement Werk en Sociale Economie volgt reeds actief op in welke mate het actieplan effectief gerealiseerd wordt: via hun jaarlijkse rapportering tonen sectoren welke inspanningen ze leverden om hun engagementen na te komen. De resultaatsverbintenissen worden steeds samen met de inspanningsverbintenissen bekeken om

¹⁰ SMART staat voor specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden

¹¹ Parlementaire vraag nr 327 van 4 februari 2020

de werking in het kader van de convenants te evalueren. Dit is noodzakelijk om een representatief beeld te hebben van wat er binnen de sector rond de decretale thema's gebeurt

Bibliografie

De Coen A., Van der Beken, W., Sels, L. (2015). *'Naar een vernieuwde sectorale insteek voor het Vlaams werkgelegenheidsbeleid'*. Een onderzoek van IDEA Consult in opdracht van de Vlaamse minister bevoegd voor Werk, in het kader van het VIONA-onderzoeksprogramma. Brussel: IDEA Consult. Online beschikbaar via <https://www.vlaanderen.be/publicaties/naar-een-vernieuwde-sectorale-insteek-voor-het-vlaams-werkgelegenheidsbeleid>

SERV (20 december 2021). Advies Sectorconvenants: <https://www.serv.be/node/14781>

VESOC (24 maart 2022). Werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee': <https://www.serv.be/node/15014>

VESOC (14 december 2020). Akkoord 'Alle hens aan dek': <https://www.serv.be/node/14067>